

ARCHEOLOGIE NOTA

TER HOOGTE VAN HET VENNENGEBIED ZWARTE HEIDE TE TURNHOUT

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN



ABO Archeologische Rapporten 2115

Rapport opgemaakt door: Sander Pelsmaekers



Kontichsesteenweg 38

2630 Aartselaar

Projectcode:

Intern: 36458

Extern: /

AOE: 2023H164, 2022H62

1 GEMOTIVEERD ADVIES

Deze archeologienota werd opgemaakt door ABO nv naar aanleiding van het herstel van heidegebied op een projectgebied van 9.624 m² ter hoogte van de Zwarte Heide te Turnhout. De huidige bureaustudie is een vervolg op een ingediende archeologienota met bijhorende landschappelijke boringen die werd opgesteld in 2022 door ABO nv (ID. 23802 en projectcode 2022G205). Er werden toen op hetzelfde perceel 13040A0169/00K009 reeds vier deelzones (C.1, C.2, C.3 en C.4) met een totale oppervlakte van 27.747 m² onderzocht. De toenmalige geplande werken hielden ook een bodemingreep tussen 0,10 m-Mv en 0,20 m-Mv in. Nu blijkt een jaar later dat er nog twee extra zones afgegraven moeten worden tot een diepte van maximum 0,17 m-Mv. Dezelfde argumenten als bij de vorige archeologienota zijn hier echter ook geldig:

Op basis van de werkzaamheden kan geconcludeerd worden dat de ingreep in de bodem van zeer beperkte aard zal zijn. Om nieuwe natte zones in het landschap te creëren worden er twee bestaande laagtes met een oppervlakte van 6.753 m² (deelzone 1) en 2.871 m² (deelzone 2) verder uitgegraven. Deze afgraving wordt voorzien tot een maximale diepte van slechts 0,15 m-Mv tot 0,17 m-Mv.

Op basis van de landschappelijke en gekende archeologische gegevens zou er in theorie een gemiddeld tot hoog archeologisch potentieel moeten zijn ter hoogte van het projectgebied, en dan vooral voor steentijd materiaal. Het Turnhouts Vennengebied moet een grote aantrekkingskracht uitgeoefend hebben op de prehistorische mens. In de omgeving werden er een heel aantal lithische artefacten uit het paleolithicum en mesolithicum en zelfs een kampplaats uit het mesolithicum aangetroffen. Archeologische resten uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen ontbreken dan weer nagenoeg volledig in de omgeving van het projectgebied. Wel opvallend is het 19e-eeuwse Kamp van Ravels, een verdwenen militair oefenkamp uit de Belgisch-Hollandse periode, dat op 0,5 kilometer ten noordoosten van het projectgebied gelegen is.

Uit 15 geplaatste landschappelijke boringen op het perceel kan geconcludeerd worden dat er ter hoogte van het projectgebied zo goed als geen archeologisch potentieel meer aanwezig is. De bodemopbouw vertoont in meer dan 80% van de boringen een Ap-ApC-C bodemprofiel, waarbij de verstoorde ApC-horizont een resultaat blijkt van (recente) ploegactiviteiten op en rond het projectgebied. Deze ApC-horizont, met een bruinbeige tot beigebruine kleur, werd aangetroffen tot een diepte tussen 0,40 m-Mv en 0,70 m-Mv. Hierop volgde een afgetopte C-horizont die zeer fijn zandig was en een licht- tot neutraalbeige of witte kleur had. Boring 9 bleek volledig verstoord te zijn tot een diepte van 0,73 m-Mv, mogelijks omwille van de nabijheid van een aardgasleiding. Bij deze 13 boringen werd er dus geen intacte bodemopbouw meer aangetroffen, bijvoorbeeld een matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont (Podzolbodems: Zeg, Zdg, Zcg), zoals op basis van de bodemkaart verwacht werd. Enig aanwezige archeologische lagen zijn hier dus reeds volledig verstoord en verploegd geraakt, waardoor verder onderzoek geen zin heeft. Enkel bij boringen 4 en 14 werd onder de Ap-horizont nog een humeuze neutraal beigebruine Bh-horizont zonder Podzol aangetroffen, al is dit niet overtuigend genoeg om verder onderzoek te adviseren. Bijkomend kan immers gesteld worden dat de beperkte geplande graafwerken tot 0,17 m-Mv sowieso al niet dieper zouden gaan dan de reeds omgeploegde lagen (Ap- en/of ApC-horizont), wat ook een duidelijk argument is om verder onderzoek uit te sluiten.

Uit bovenstaande argumenten kan geconcludeerd worden dat er voor het volledige projectgebied geen archeologisch potentieel meer aanwezig is. Verder onderzoek zou weinig tot geen kenniswinst opleveren. Daarom worden **geen verdere maatregelen** geadviseerd.